

حسن خط

صف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ.ش.

سرود ملی

د اعزت د هر افغان دی	دا وطن افغانستان دی
هر بچی یې قهرمان دی	کور د سولې کور د توري
د بلوڅو د ازبکو	دا وطن د ټولوکور دی
د ترکمنو د تاجکو	د پښتون او هزاره وو
پامیریان، نورستانیان	ورسره عرب، گوجردی
هم ايماق، هم پشه يان	براھوي دي، قزلباش دي
لکه لمر پرشنه آسمان	دا هېواد به تل حليېي
لکه زړه وي جاویدان	په سينه کې د آسيا به
وايو الله اکبر وايو الله اکبر	نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

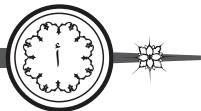

وزارت معارف

حسن خط

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۷ ه.ش.

مشخصات کتاب

ضمون: حسن خط

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش هنر نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: چهارم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تالیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۷ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ خانه: مطبعة بهير

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی
افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد

قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقرأ باسم ربک

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکنایی را که بر ما هستی بخشدید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه گان هویداست، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و اکشاف آموزش و پژوهش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین رو، اصلاح و اکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به عنوان تربیت کننده گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پژوهش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجدکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بپردازند و خوش چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجданه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن‌ها در این راه مقدس و انسان‌ساز موقیت استدعا دارم. با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مترقی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

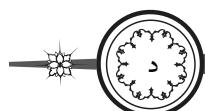
دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست

صفحه	عنوان	شماره درس
فصل اول: طرز خطاطی و حرکات مفرد خط نستعلیق با قلم نی		
۱	حرف «آ»، آ.....	۱
۲	حرف «ب».....	۲
۳	حرف «ج».....	۳
۴	حرف «د».....	۴
۵	حرف «ر».....	۵
۶	حرف «س و ص».....	۶
۷	حرف «ط».....	۷
۸	حرف «ع».....	۸
۹	حرف «ف».....	۹
۱۰	حرف «ق».....	۱۰
۱۱	حرف «ک».....	۱۱
۱۲	حرف «ل».....	۱۲
۱۳	حرف «م».....	۱۳
۱۴	حرف «ن».....	۱۴
۱۵	حرف «و».....	۱۵
۱۶	حرف «ه».....	۱۶
۱۷	حرف «ی».....	۱۷
فصل دوم: طرز خطاطی با کلمات چند حرفی...		
۱۸	آدم.....	۱۸
۱۹	ادب.....	۱۹
۲۰	بنفسه.....	۲۰
۲۱	جريدة.....	۲۱
۲۲	دانا.....	۲۲
۲۳	راستی.....	۲۳
۲۴	ستاره.....	۲۴
۲۵	صلح.....	۲۵
۲۶	طاووس.....	۲۶
۲۷	عالی.....	۲۷
۲۸	فصل.....	۲۸
۲۹	قانون.....	۲۹

۳۰	کتاب	۳۰
۳۱	لباس	۳۱
۳۲	مادر	۳۲
۳۳	نان	۳۳
۳۴	وادی	۳۴
۳۵	هنر	۳۵
۳۶	یاسمن	۳۶

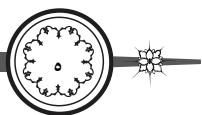
فصل سوم: طرز خطاطی جملات کوتاه با در نظر...

۳۷	آدم	۳۷
۳۸	ادب	۳۸
۳۹	بنفسه	۳۹
۴۰	جریده	۴۰
۴۱	دانای	۴۱
۴۲	راستی	۴۲
۴۳	ستاره	۴۳
۴۴	صلح	۴۴
۴۵	طاووس	۴۵
۴۶	عالیم	۴۶
۴۷	فصل	۴۷
۴۸	قانون	۴۸
۴۹	کتاب	۴۹
۵۰	لباس	۵۰
۵۱	مادر	۵۱
۵۲	نان	۵۲
۵۳	وادی	۵۳
۵۴	هنر	۵۴
۵۵	یاسمن	۵۵

بخش دوم

۵۹-۵۶	رهنمای معلم تدریس حسن خط	۵۶
-------	--------------------------	----

یاد آوری: نکاتی چند پیرامون شناخت، تعریف بعضی از خطوط و قواعد آن، همچنان روش استفاده از وسائل و لوازم خوشنویسی «زیانویسی» برای آن عده استادان محترمی که تدریس مضمون «حسن خط» را به عهده دارند، در اوراق آخر این کتاب گنجانیده شده، تا معلمان گرامی بتوانند در تدریس حسن خط به شاگردان از آن استفاده لازم به عمل آورند.

فصل اول

طرز خطاطی و حرکات حرف‌های مفرد خط نستعلیق با قلم نی

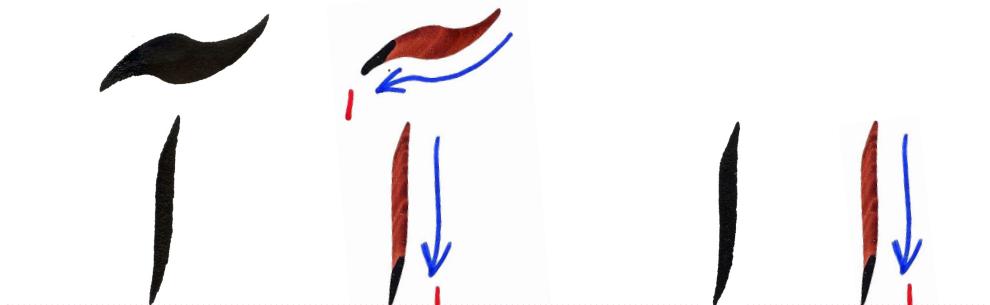
درس اول

حرف «آ»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «آ» بادرنظرداشت قاعده خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما «مد» بالای کدام حرف نوشته می‌شود؟
آیا گفته می‌توانید در حرف «الف» چند حرکت توسط قلم نی انجام شده؟

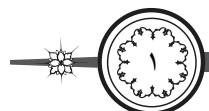

فعالیت

از روی سرخط فوق با قلم نی حرف «الف، مد» را چند بار در کتابچه‌های مشق تان خطاطی کنید.

حرف «الف» و «مد» «آ» را با قلم نی چند بار در کتابچه‌های تان روی خط کرسی خطاطی نمایید.

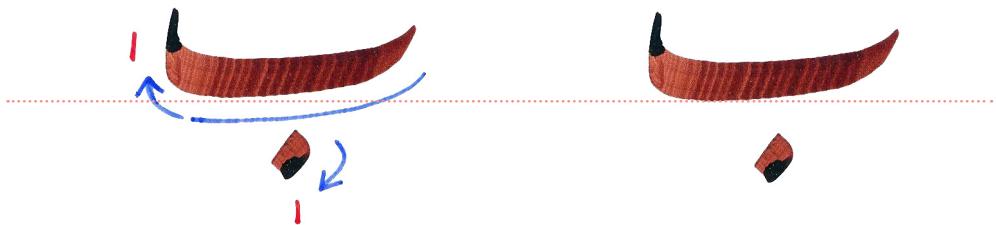

حروف «ب»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ب» روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش

به نظر شما، حرف «ب» توسط قلم نی چگونه و در چند حرکت خطاطی می‌شود؟

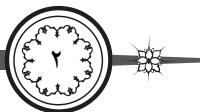

فعالیت

تمرین فوق را روی خط کرسی در کتابچه‌های مشقتان با قلم نی چند بار خطاطی کنید.

با قلم نی حرف «ب» را روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

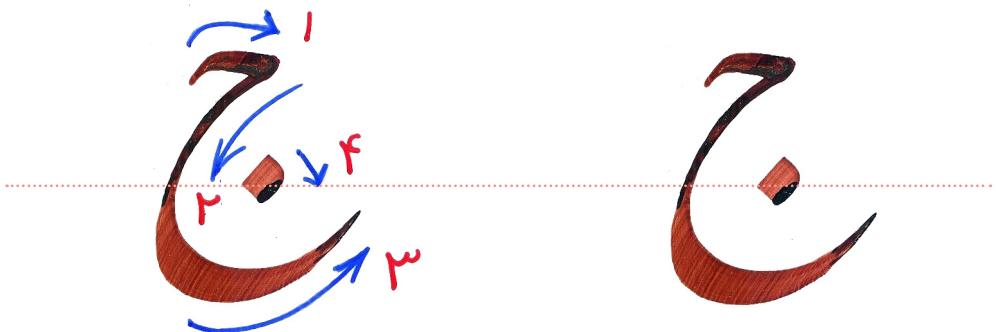
حروف «ج»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ج» با درنظرداشت قاعده نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرف «ج» را خطاطی کرده اید؟

به نظرشما، در حرف «ج» چند حرکت وجود دارد؟

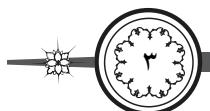

فعالیت

در گروه‌ها راجع به حرکت حرف «ج» و طرز خطاطی آن بحث کنید؛ سپس با قلم نی، آنرا روی خط کرسی مشق کنید.

حروف «ج» را با قلم نی در کتابچه‌های تان چندین بار تمرین کنید.

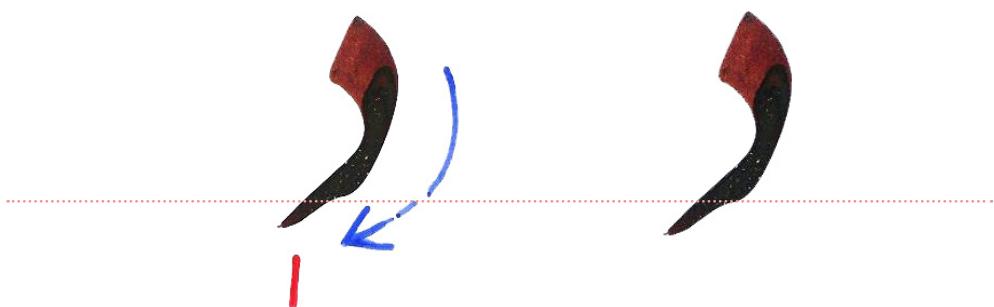

حروف «د»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «د» توسط قلم نی، روی خط کررسی با خط نستعلیق

پرسش

گاهی حرف «د» را با حرکت‌های آن با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟

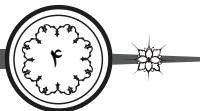

فعالیت

سرمشق فوق را با کمک استاد در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق کنید.

حروف «د» را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

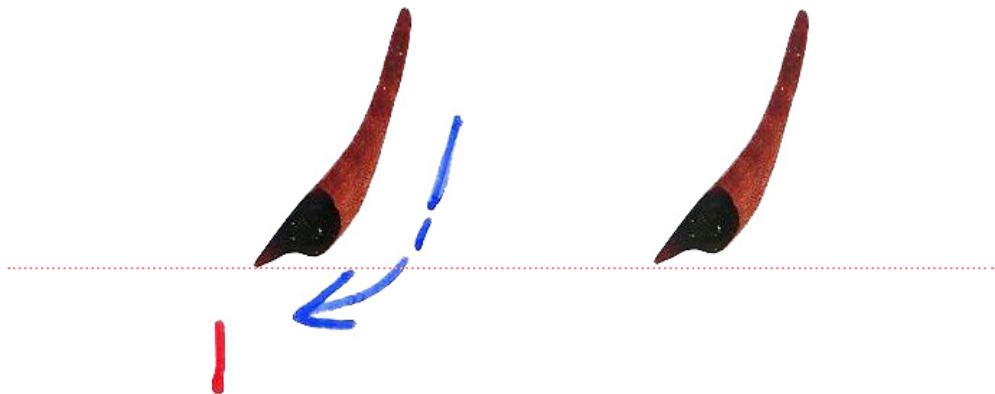

حروف «ر»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ر» روی خط کرسی با قاعدة خط نستعلیق

پرسش‌ها

گاهی حرف «ر» را با قلم نی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، در حرف «ر» چند حرکت موجود است؟

فعالیت

درباره حرکت حرف «ر» و طرز خطاطی آن با هم بحث نموده؛ سپس آنرا با قلم نی، در کتابچه‌های تان مشق نمایید.

سرمشق بالا را با قلم نی خطاطی کنید.

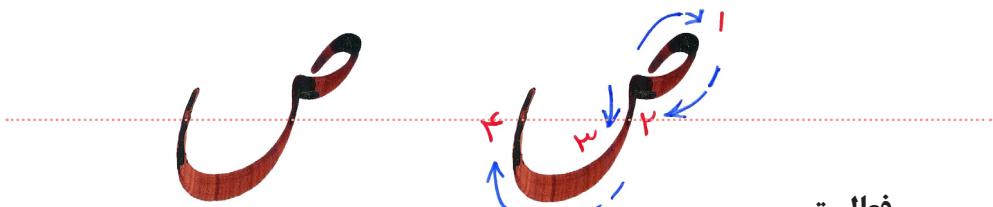
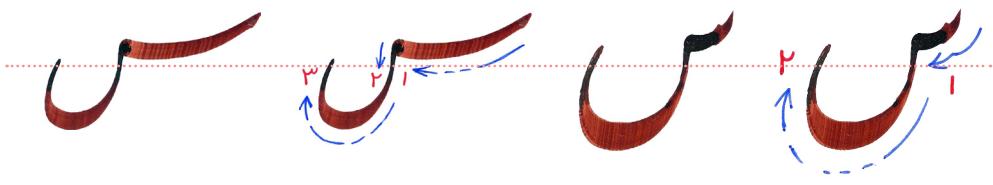
درس ششم

حروف «س، ص»

اهداف: ۱. آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حروف «س»، «ص» به صورت دندانه‌دار و کشش‌دار، روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرف «س» را علاوه بر دندانه‌های آن با کدام طریقه دیگر خطاطی نموده اید؟
در سرمشق زیر چه می‌بینید و بگویید چند حرکت در آن‌ها وجود دارد؟

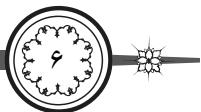

فعالیت

درباره حرف «س» دندانه‌دار و کشش‌دار و همچنان حرکت‌های حرف «ص» و خطاطی آن‌ها روی خط‌کرسی با همدیگر مشوره کرده؛ سپس با قلم نی خطاطی کنید.

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی مشق و تمرین کنید.

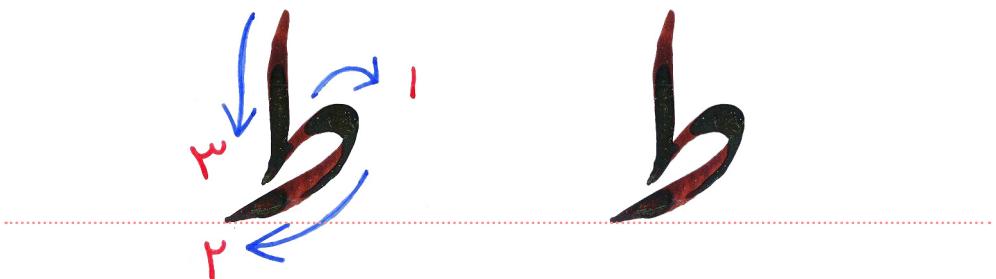

حروف «ط»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ط» و حرکت آن روی خط کرسی، با خط نستعلیق

پرسش

چه فکر می‌کنید، حرف «ط» در چند حرکت، توسط قلم نی خطاطی می‌شود؟

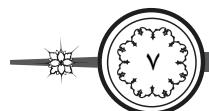

فعالیت

حرف «ط» را بادرنظرداشت حرکت‌های آن با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی مشق کنید.

حرف «ط» را با خط نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

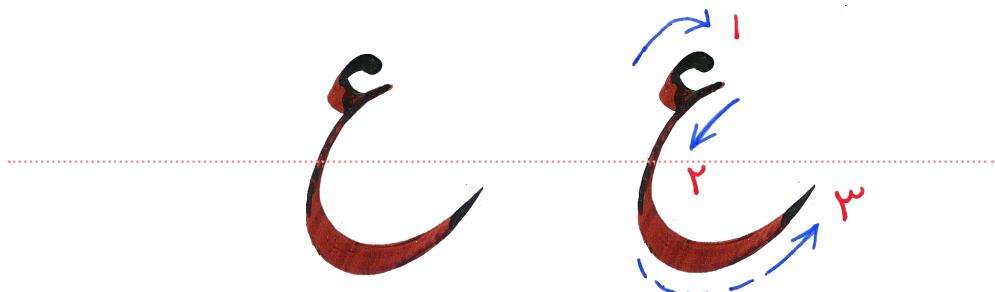
درس هشتم

حروف «ع»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ع» با قاعدة خط نستعلیق توسط قلم نی

پرسش‌ها

گاهی حرف «ع» را توسط قلم نی، با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، خطاطی حرف «ع» با قلم نی، از کدام نقطه آغاز می‌شود؟

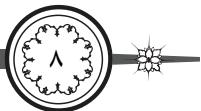

فعالیت

سرمشق فوق را با قلم نی، روی خط کرسی با قاعدة خط نستعلیق مشق کنید.

با قلم نی سرمشق بالا را در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

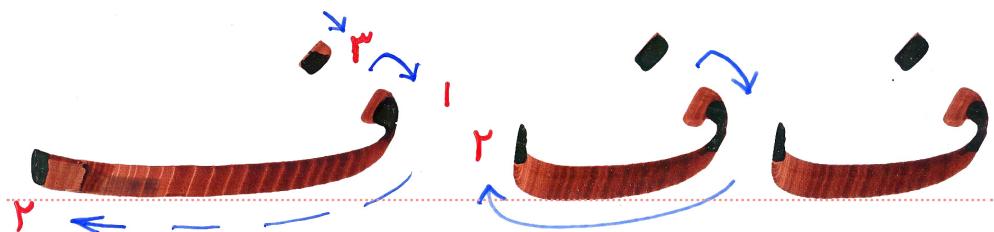

حروف «ف»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ف» روی خط نستعلیق

پرسش

به نظر شما، در خطاطی حرف «ف» چند حرکت در نظر گرفته می‌شود؟

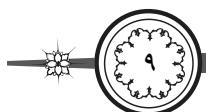

فعالیت

در باره چگونه گی خطاطی حرف «ب» فکر کرده؛ سپس آن را با خط نستعلیق، روی خط کرسی با قلم نی مشق کنید.

حروف «ف» را با قلم نی مطابق سرمشق کتاب با خط نستعلیق مشق و تمرین کنید.

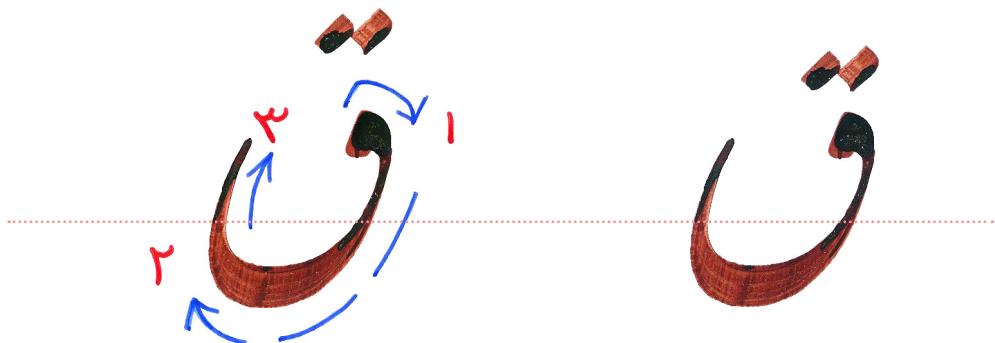

حروف «ق»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرکت‌های حرف «ق» روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش

چه فکر می‌کند، خطاطی حرف «ق» از کدام نقطه آغاز می‌شود؟

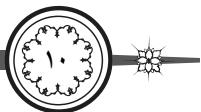

فعالیت

درباره حرف «ق» و طرز خطاطی آن با همدیگر بحث کنید؛ سپس با قلم نی سرمشق فوق را تمرین نمایید.

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

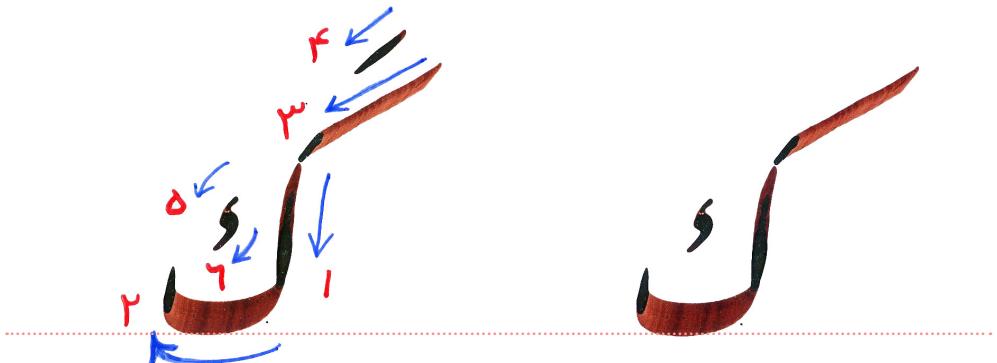

حروف «ک، گ»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حروف های «ک، گ» توسط قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش

گاهی حرف «ک» را با خط نستعلیق توسط قلم نی، خطاطی نموده اید؟

فعالیت

در باره حروف های «ک، گ» و طرز نوشتن آنها با همدیگر بحث کنید؛ سپس با قلم نی، سرمشق فوق را روی خط کرسی مشق نمایید.

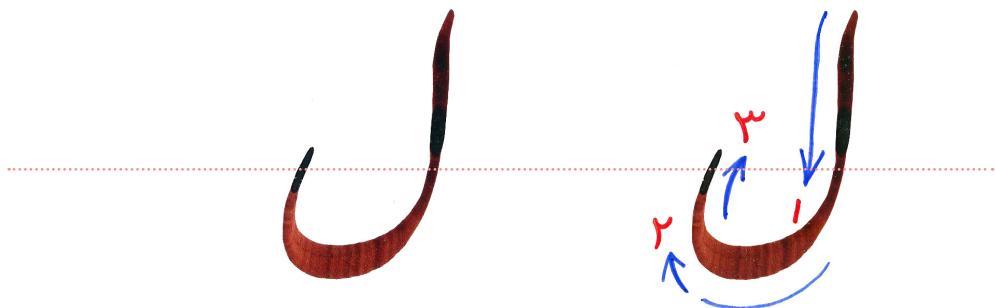
حروف های «ک، گ» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه های تان مشق نمایید.

حروف «ل»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ل» و حرکت‌های آن، توسط قلم نی، روی خط کرسی، با خط نستعلیق

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ل» در چند حرکت خطاطی می‌شود؟
گاهی حرف «ل» را توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی نموده اید؟

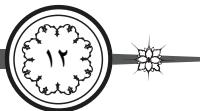

فعالیت

در باره حرکت‌های حرف «ل» و طرز نوشتن آن با همدیگر مشوره کرده؛ سپس آنرا توسط قلم نی، با خط نستعلیق روی خط کرسی مشق نمایید.

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط کرسی تمرین کنید.

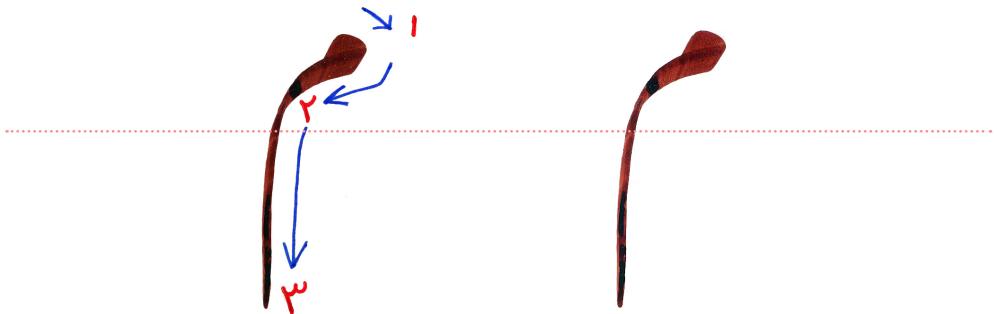

حروف «م»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «م» و حرکت‌های آن، توسط قلم نی، روی خط کرسی، با خط نستعلیق

پرسش‌ها

شکل زیر را با دقت ببینید و بگویید که حرف «م» در کدام قسمت خطکرسی واقع است؟
به نظر شما، حرف «م» در چند حرکت خطاطی شده است؟

فعالیت

در باره حرکت حرف «م» و طرز خطاطی آن با همدیگر مشوره کنید؛ سپس حرف «م» را با قلم نی، مشق نمایید.

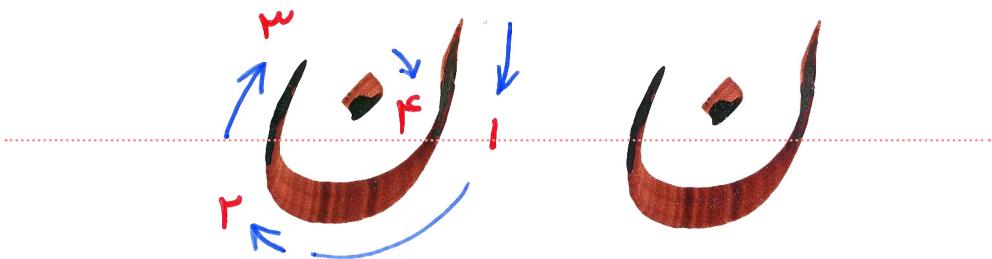
حروف «م» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

حروف «ن»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ن» توسط قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «ن» در کدام قسمت خطکرسی قرار دارد؟
به نظر شما، حرف «ن» در چند حرکت خطاطی شده است؟

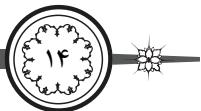

فعالیت

در باره نوشتند حرکت حرف «ن» و طرز خطاطی آن با همدیگر مشوره کنید؛ سپس مشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان تمرین نمایید.

حروف «ن» را با قلم نی روی خط کرسی چندبار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

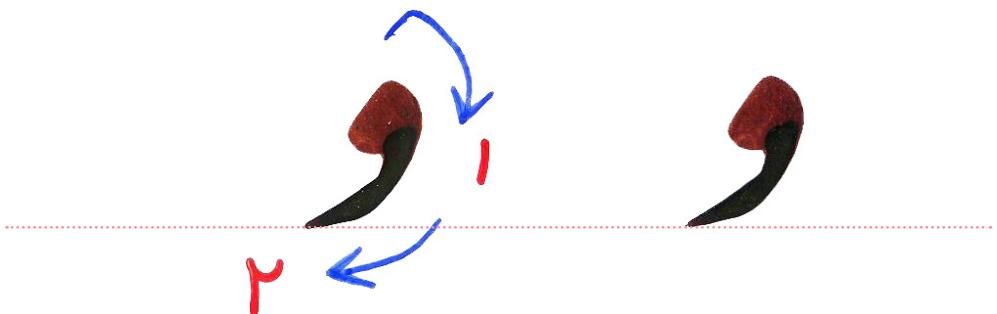

حروف «و»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «و» و حرکت‌های آن توسط قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

گاهی حرف «و» را با قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق، خطاطی نموده اید؟
چه فکر می‌کنید، حرف «و» در کدام قسمت خط کرسی قرار دارد؟

فعالیت

در بارهٔ حرکت‌های خطاطی حرف «و» و طرز نوشتن آن با خط نستعلیق توسط قلم نی، با همدیگر بحث کنید؛ سپس آنرا چندین بار در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

حروف «و» را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

حروف «ه»

هدف: آشنایی شاگردان با حرکت حرف «ه» و طرز خطاطی آن با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرف «ه» را روی خط کرسی با خط نستعلیق خطاطی کرده اید؟
به نظر شما، حرف «ه» به چند طریق و چگونه خطاطی می‌شود؟

فعالیت

در بارهٔ حرکات خطاطی حرف «ه» با طریقه‌های مختلف بحث کنید؛ سپس آن را با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

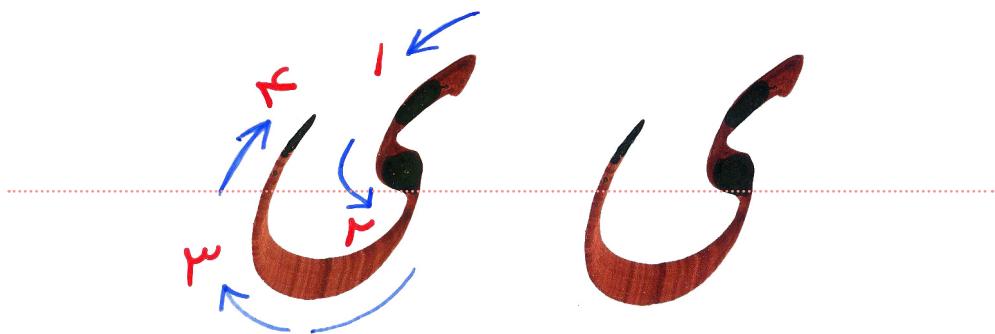
سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان، مشق و تمرین کنید.

حروف «ی»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکت‌های حرف «ی» و طریق خطاطی آن، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ی» چند قسم خطاطی می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ی» حرف چندم الفبا است و در چند حرکت خطاطی می‌شود؟

فعالیت

حرکت‌های حرف «ی» را در نظر بگیرید و سپس آنرا با خط نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های تان مشق نمایید.

حروف «ی» را روی خط کرسی در کتابچه‌های تان، چندین بار مشق و تمرین کنید.

فصل دوم

طرز خطاطی کلمات چند حرفی و ترکیب آن با حروف های دیگر با قواعد خط نستعلیق

درس هجدهم

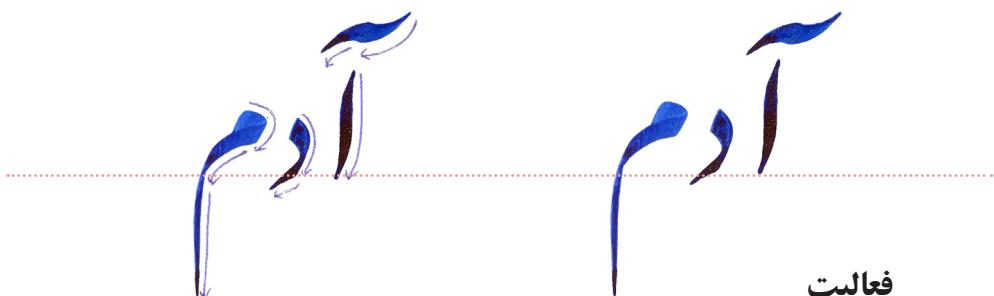
آدم

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت های کلمه «آدم» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش ها

چه فکر می کنید، حرف «مد» بالای کدام حروفها نوشته می شود و از چند حرکت تشکیل شده است؟

گاهی کلمه «آدم» را روی خط کرسی خطاطی نموده اید؟

فعالیت

از روی سرخط فوق کلمه «آدم» را با درنظرداشت حرکت های آن، روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه های تان چند بار مشق و تمرین کنید.

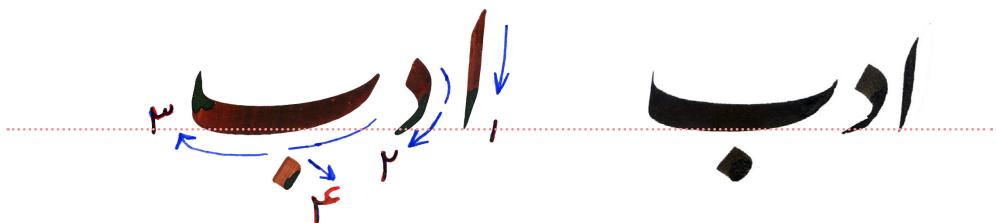
کلمه «آدم» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه های تان مشق و تمرین کنید.

ادب

هدف: آشنایی شاگردان با حرکت‌های کلمه «ادب» توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «ادب» را توسط قلم نی با حرکات آن خطاطی نموده اید؟
چه فکر می‌کنید، کلمه «ادب» در کدام قسمت خط کرسی قرار گرفته است؟

فعالیت

کلمه «ادب» را با اساسات و قواعد آن، چندین بار تمرین کرده و با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

بنفسه

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرکت‌های کلمه «بنفسه» توسط قلم نی با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، کلمه «بنفسه» از چند حرف تشکیل شده است؟
کدام حرف‌ها در کلمه «بنفسه» بالای خط کرسی، خطاطی شده است؟

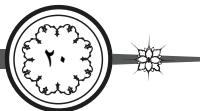

فعالیت

سرمشق فوق را بادرنظرداشت حرکت‌های آن، توسط قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق نمایید.

با قلم نی فعالیت داده شده را در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و یکم

جريدة

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمه «جريدة»، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش

به نظر شما کلمه «جريدة» از چند حرف تشکیل شده است؟

جريدة

فعالیت

در گروه‌ها راجع به حرکت‌های نوشتن کلمه «جريدة» با هم بحث کنید؛ سپس با قلم نی آنرا روی خط کرسی مشق نمایید.

کلمه «جريدة» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید

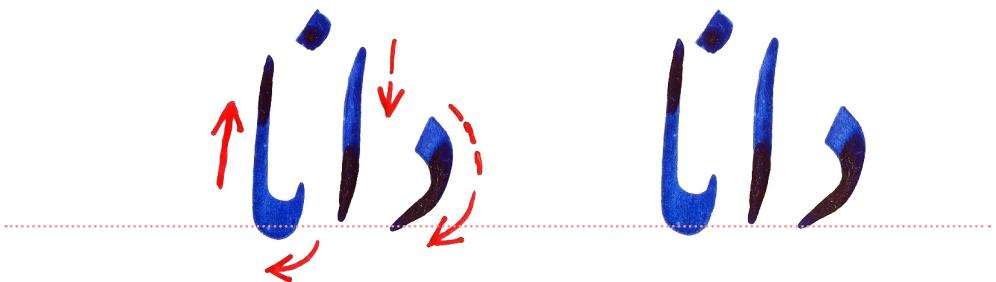
درس بیست و دوم

دانا

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نوشتن حرکت‌های کلمه «دانا» با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، خط نستعلیق در نوشتن و خواندن چه اهمیت دارد؟
چه فکر می‌کنید، حرف‌های کلمه «دانا» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار دارند؟

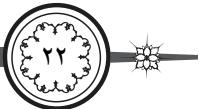

فعالیت

کلمه «دانا» را با کمک استاد در کتابچه‌های تان با قلم نی و با در نظرداشت حرکت‌های آن مشق کنید.

کلمه «دانا» را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

راستی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکات حرف‌های کلمه «راستی» با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، کلمه «راستی» به چند طریقه خطاطی می‌شود؟
درباره حرکت‌های حرف‌های کلمه «راستی» چیزی می‌دانید؟

راستی راستی

فعالیت

درباره حرکت‌های کلمه «راستی» با هم بحث کرده؛ سپس آن را با قلم نی، روی خط کرسی مشق کنید.

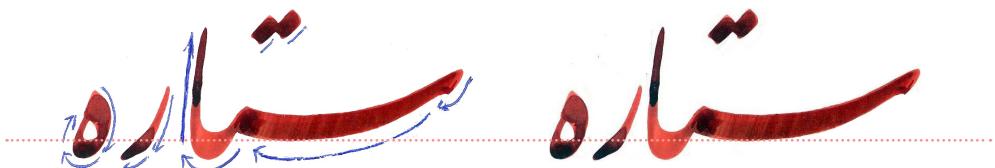
سرمشق بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

ستاره

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «ستاره» با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «ستاره» را توسط قلم نی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، در خطاطی حرف‌های کلمه «ستاره» چند حرکت موجود است؟

فعالیت

درباره نوشتن حرکت‌های کلمه «ستاره» و طرز خطاطی آن با هم دیگر مشوره نموده؛ سپس آن را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

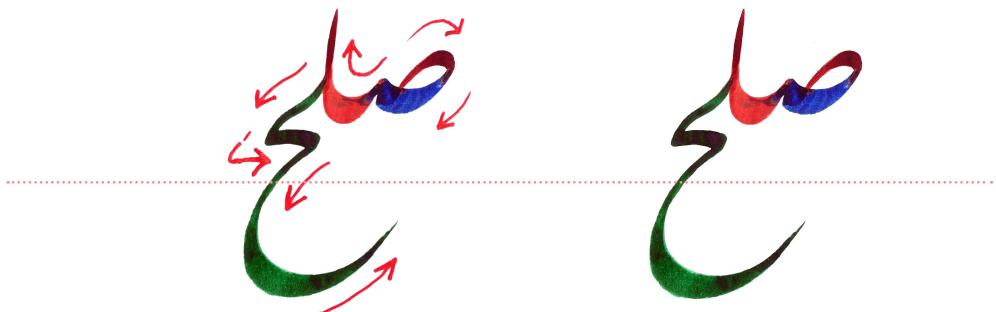
«ستاره» را با قلم نی روی خط کرسی مشق و تمرین کنید.

صلح

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «صلح» توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های کلمه «صلح» در کدام قسمت خطکرسی قرار دارند؟
گاهی کلمه «صلح» را توسط قلم نی روی خطکرسی خطاطی کرده اید؟

فعالیت

در گروه‌ها راجع به کلمه‌هایی که حرف اول آن‌ها با «ص» شروع شده، باشد فکر کنید؛ سپس با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کلمه «صلح» را با قلم نی روی خط کرسی، در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

طاووس

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نوشتن حرکات کلمه «طاووس» توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، کلمه «طاووس» در چند حرکت توسط قلم نی خطاطی می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، حرف‌های کلمه «طاووس» در کدام قسمت خط کرسی قرار دارند؟

طاووس

فعالیت

نوشتن حرکت‌های کلمه «طاووس» را روی خط کرسی با خط نستعلیق توسط قلم نی، مشق کنید.

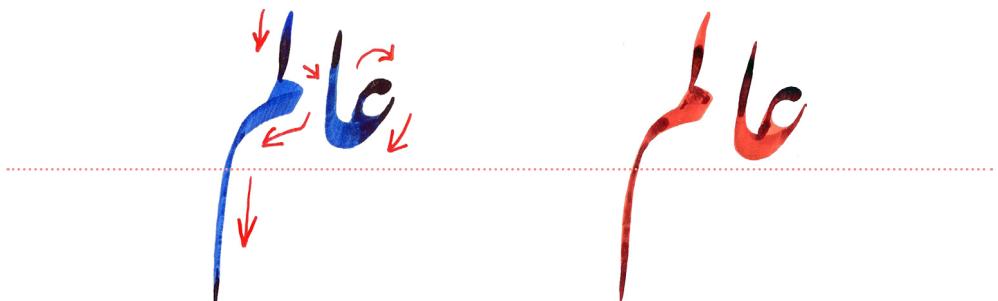
سرمشق «طاووس» را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

عالیم

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «عالیم» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، کلمه «عالیم» در چند حرکت روی خط کرسی خطاطی می‌شود؟
گاهی کلمه «عالیم» را توسط قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق خطاطی نموده
اید؟

فعالیت

مطابق سرمشق بالا کلمه «عالیم» را با قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق، مشق کنید.

کارخانه‌گی

کلمه «عالیم» را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

فصل

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکت‌های خطاطی کلمه «فصل» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرکت‌های کلمه «فصل» را توسط قلم نی روی خط کرسی مشق کرده اید؟
در خطاطی کلمه «فصل» با خط نستعلیق، چند حرکت دیده می‌شود؟

فصل

فعالیت

درباره کلمه «فصل» با هم مشوره کرده؛ سپس آنرا توسط قلم نی با خط نستعلیق روی خط کرسی، مشق کنید.

کلمه «فصل» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های مشق تان تمرین کنید.

قانون

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکت‌های خطاطی کلمه «قانون» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «قانون» را روی خط کرسی خطاطی نموده اید؟ زمانی که حرف «ق» در اول و وسط کلمه می‌آید، چه شکلی را به خود می‌گیرد؟

قانون قانون

فعالیت

در باره طرز خطاطی و حرکت‌های نوشتن کلمه «قانون» با هم بحث کرده؛ سپس هر کدام آنرا با قلم نی در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

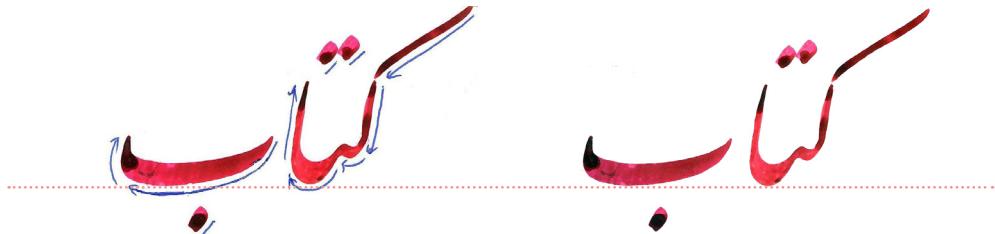
سرمشق کلمه «قانون» را با قلم نی در کتابچه‌های تان روی خط کرسی مشق و تمرین نمایید.

کتاب

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «کتاب» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

از چند کلمه نام ببرید که حرف اول آن «ک» باشد؟
به نظر شما، در خطاطی کلمه کتاب توسط قلم نی، چند حرکت مشاهده می‌شود؟

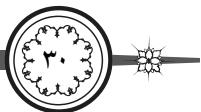

فعالیت

درباره حرکت‌های کلمه «کتاب» و طرز خطاطی آن توسط قلم نی، با هم دیگر بحث کنید؛ سپس آن را با قلم نی، روی خط کرسی مشق نمایید.

کلمه «کتاب» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

درس سی و یکم

لباس

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «لباس» بادرنظرداشت حرکات آن توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

میان حرف «ل» و «الف» در کلمه زیر، کدام حرف قرار دارد؟
چه فکر می‌کنید، کلمه «لباس» در چند حرکت توسط قلم نی، خطاطی شده است؟

لبا^سس

فعالیت

درباره خطاطی کلمه «لباس» و طرز حرکت‌های آن توسط قلم نی، با هم دیگر مشوره کرده؛ سپس آنرا در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کلمه «لباس» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

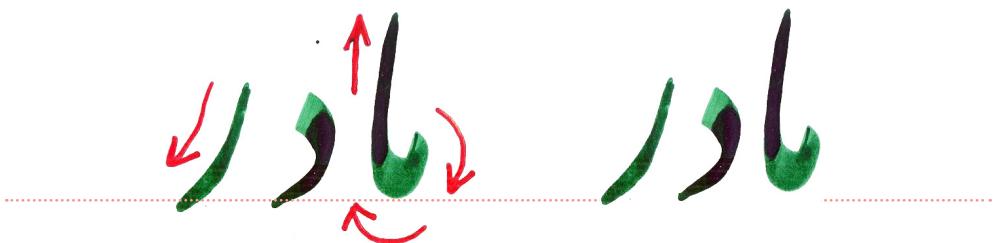
مادر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «مادر» روی خط کرسی، با اساسات و قواعد خط نستعلیق

پرسش‌ها

گاهی کلمه «مادر» را با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خطکرسی خطاطی نموده اید؟

به نظر شما، در خطاطی کلمه «مادر» چند حرکت قلم نی مشاهده می‌شود؟

فعالیت

درباره حرکت‌های کلمه «مادر» توسط قلم نی با همدیگر مشوره کرده؛ سپس سرمشق فوق را در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

کلمه «مادر» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

درس سی و سوم

نان

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «نان» و حرکت‌های آن توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش

به نظر شما، در خطاطی کلمه «نان» چند حرکت به نظر می‌رسد؟

فعالیت

درباره حرکت‌های کلمه «نان» و طرز خطاطی آن با هم دیگر مشوره کرده؛ سپس با قلم نی، آنرا در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

کلمه «نان» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

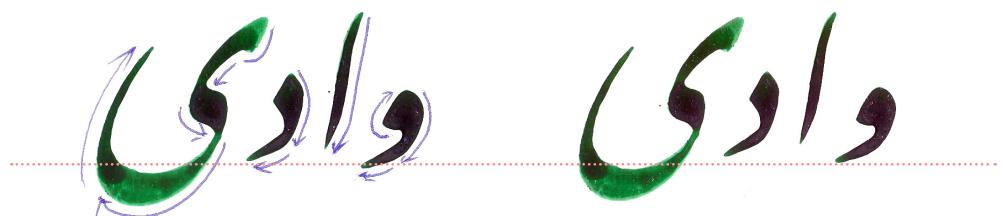
درس سی و چهارم

وادی

هدف: آشنایی شاگردان با حرکات کلمه «وادی» توسط قلم نی و طرز خطاطی آن روی خطکرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، در حرکت‌های کلمه «وادی» توسط قلم نی، چند حرکت وجود دارد؟
گاهی کلمه «وادی» را روی خطکرسی خطاطی نموده اید؟

فعالیت

درباره طرز خطاطی و حرکت‌های کلمه وادی توسط قلم نی با همدیگر بحث کرده؛ سپس کلمه «وادی» را در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

با قلم نی کلمه «وادی» را در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

هنر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «هنر» بادنظرداشت حرکت‌های آن، توسط قلم نی، روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرکت‌های کلمه «هنر» توسط قلم نی، از کدام قسمت، روی خط‌کرسی خطاطی می‌شود؟

چه فکر می‌کنید، در خطاطی کلمه «هنر» چند حرکت دیده می‌شود؟

هنر

فعالیت

درباره طرز خطاطی کلمه «هنر» و حرکت‌های آن، توسط قلم نی با هم‌دیگر بحث کرده؛ سپس سرمشق فوق را تمرین کنید.

کلمه «هنر» را با قلم نی روی خط‌کرسی در کتابچه‌های تان بار بار بنویسید.

درس سی و ششم

یاسمن

هدف: آشنایی شاگردان با نوشتن حرکت‌های کلمه «یاسمن» توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «یاسمن» را به صورت کشدار، با قلم نی خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، حرف «ی» به چند طریق و چگونه خطاطی می‌شود؟

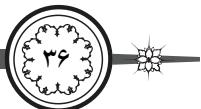
یاسمن

فعالیت

حرکت‌های کلمه «یاسمن» را توسط قلم نی در نظر گرفته؛ سپس آن را روی خط کرسی، مشق کنید.

کلمه «یاسمن» را با قلم نی روی خط کرسی، در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

فصل سوم

طرز خطاطی جمله‌های کوتاه با درنظرداشت قواعد خط نستعلیق

درس سی و هفتم

آدم

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «آدم» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرکت «مد» بالای کدام حرف‌ها نوشته شده است؟
در جمله زیر کدام حرف‌ها در بالا و کدام حرف‌ها در پایین خط کرسی قرار دارند؟

بنی آدم اعضای بکید گیرند.

فعالیت

جمله فوق را با قلم نی و با درنظرداشت حرکت‌های حرف‌های آن روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

کلمه «بنی آدم» را با قلم نی در کتابچه‌های تان با خط نستعلیق تمرین کنید.

ادب

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های حرف‌های کلمه «ادب» در جمله توسط قلم نی، روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، جمله زیر از چند حرف تشکیل شده است؟
به نظر شما، کلمه «ادب» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار گرفته است؟

با ادب باش که سرمشق جوانان ادب است.

فعالیت

کلمه «ادب» را با اساسات و قواعد خطاطی چند بار تمرین کرده؛ سپس جمله فوق را در کتابچه‌های تان با قلم نی و با خط نستعلیق تمرین کنید.

با قلم نی جمله بالا را در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

بنفسه

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکات حرف‌های کلمه «بنفسه» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف‌های جمله زیر در چند حرکت خطاطی شده است؟
به نظر شما، کلمه «بنفسه» از چند حرف تشکیل شده است و حرف‌های آن در کدام قسمت خط کرسی قرار دارد؟

گزرن حوصبا برغشه زار

فعالیت

جمله فوق را روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

جمله بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان چند بار مشق و تمرین کنید.

درس چهلم

جريدة

هدف: آشنایی شاگردان با طرز درست خطاطی کلمه «جريدة» در یک جمله با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «جريدة» را در یک جمله خطاطی کرده اید؟
به نظر شما، حرف‌های «جريدة» در یک جمله چگونه خطاطی می‌شود؟

ثبت است بر جريده عالم دوام

فعالیت

در گروه‌ها راجع به طرز خطاطی جمله بالا با هم بحث کنید؛ سپس جمله فوق را با قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق مشق کنید.

جمله بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان با خط نستعلیق چندبار، مشق و تمرین کنید.

درس چهل و یکم

دانا

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «دانا» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «دانا» را با خط نستعلیق، در یک جمله روی خطکرسی خطاطی نموده اید؟
چند کلمه که حرف اول آن‌ها «دال» باشد، نام بگیرید؟

تو آنا بود هر کار که دانا بود.

فعالیت

جمله فوق و کلمه «دانا» را با کمک استاد در کتابچه‌های تان با قلم نی مشق کنید.

کلمه «دانا» را با قلم نی با خط نستعلیق چند بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

راستی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «راستی» در جمله، با خط نستعلیق و حرکت‌های آن با قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه راستی را در یک جمله با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، در جمله زیر چند حرکت قلم نی، به کار رفته است؟

راستی موجب رضای خداوند است.
(جل جلاله)

فعالیت

درباره اساسات و جمله‌نویسی خط نستعلیق با هم بحث نموده؛ سپس جمله فوق را با قلم نی، در کتابچه‌های تان مشق کنید.

جمله بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان، چندین بار مشق کنید.

درس چهل و سوم

ستاره

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرکت‌های کلمه «ستاره» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرف «س» را بدون دندانه، به صورت کشش‌دار، با قلم نی خطاطی کرده اید؟
به نظر شما، در حرف «س» کشش‌دار، چند حرکت مشاهده می‌شود؟

ستاره شب هجران کمی فشارند نور

فعالیت

درباره کلمه «ستاره» و حرف «س» دندانه‌دار و «س» کشش‌دار فکر کرده؛ سپس آن را با قلم نی، روی خط کرسی، در کتابچه‌های تان مشق کنید.

جمله فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان تمرین کنید.

درس چهل و چهارم

صلح

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «صلح» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، صلح در زندگی انسان‌ها چه اهمیت دارد؟
گاهی کلمه «صلح» را در یک جمله با قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق
خطاطی کرده اید؟

صلح حنف است.

فعالیت

در گروه‌ها راجع به کلمه «صلح» با هم بحث کرده؛ سپس کلمه دیگری را که
حرف اول آن «ص» باشد با قلم نی مشق کنید و هر گروه، کار خویش را پیش روی
صنف به دیگران نشان دهند.

کلمه صلح را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

طاووس

هدف: آشنایی شاگردان با طرز درست خطاطی کلمه «طاووس» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «ط» بعد از کدام حرف می‌آید و چگونه خطاطی می‌شود؟
به نظر شما، حرف‌های کلمه «طاووس» در کدام قسمت خط کرسی قرار دارند؟

طاووس پرنده دارد.

فعالیت

کلمه «طاووس» را با اساسات و قواعد خط نستعلیق در یک جمله، با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

جمله بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس چهل و ششم

عالیم

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «عالیم» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «عالیم» را در یک جمله با خط نستعلیق، روی خط کرسی با قلم نی خطاطی کرده اید؟
چه فکر می‌کنید، کاسه حرف «ع» به کدام طرف خطکرسی واقع است؟

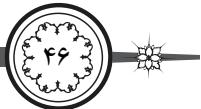
عالیم آنکه بود که بدنگند.

فعالیت

جمله فوق را با قلم نی روی خط کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های تان مشق کنید.

با قلم نی سرمشق بالا را در کتابچه‌های تان مشق کنید.

درس چهل و هفتم

فصل

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «فصل» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های کلمه فصل در کدام قسمت‌های خط کرسی قرار دارند؟
چه فکر می‌کنید، حرف‌های کلمه فصل را روی خط کرسی با خط نستعلیق، خطاطی
کرده می‌توانید؟

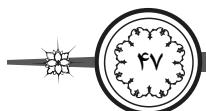
کیم سال پیار فصل است.

فعالیت

درباره جمله بالا و طرز خطاطی آن فکر کرده؛ سپس آنرا چند بار در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

جمله فوق را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

قانون

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «قانون» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «قانون» را با خط نستعلیق توسط قلم نی در یک جمله، روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟
به نظر شما، حرف «ق» در اول و وسط کلمه چه شکلی را به خود می‌گیرد؟

به قانون کشور خود پابندیم

فعالیت

درباره جمله بالا و طرز خطاطی آن با همدیگر بحث کرده؛ سپس آنرا با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

جمله فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

درس چهل و نهم

کتاب

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «کتاب» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی.

پرسش

به نظر شما، جمله زیر چگونه خطاطی شده و در کلمه‌های آن چند حرکت مشاهده می‌شود؟

قرآن کتاب خدا است.

فعالیت

درباره جمله فوق و طرز خطاطی آن با هم دیگر مشوره کرده؛ سپس آن را با قلم نی، روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

جمله فوق را روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

لباس

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «لباس» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های «ل» و «الف» چند بار در کلمه «لباس» آمده است؟
گاهی در یک جمله کلمه «لباس» را با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟

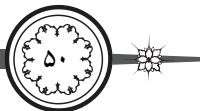
نہ همین لباس زیباست نشان آمیخت

فعالیت

جمله بالا را توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

جمله فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجاه و یکم

مادر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «مادر» در جمله، با اساسات خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمه «مادر» را در یک جمله با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟

چه فکر می‌کنید، در خطاطی کلمه «مادر» با خط نستعلیق چند حرکت در نظر گرفته شده است؟

بہشت زیر پای مادر

فعالیت

درباره جمله فوق و طرز خطاطی کلمه «مادر» با همدیگر بحث کرده؛ سپس آنرا با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

نان

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمه «نان» در جمله، با قلم نی، روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، در حرکت حرف‌های کلمه «نان» توسط قلم نی چند حرکت مشاهده می‌شود؟

در جمله زیر کدام حرف‌ها زیر خط‌کرسی و کدام حرف‌ها بالای خط‌کرسی قرار دارند؟

نَانْ هُمْ كَيْ أَنْعَمْتْ لِهِ مِنْ بَرْكَةٍ خَدْفَدَتْ .
(جل جلاله)

فعالیت

درباره حرکت‌های کلمه «نان» و طرز خطاطی جمله بالا با هم مشوره کرده؛ سپس آن را با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط‌کرسی مشق کنید.

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجم و سوم

وادی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «وادی» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های ماقبل و ما بعد حرف «و» کدام‌ها اند؟
گاهی کلمه «وادی» را با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی نموده اید؟

خطاطی در وادی و رفته کاروان.

فعالیت

درباره حرکت‌های جمله فوق و طرز خطاطی آن با همدیگر بحث کرده؛ سپس آنرا با قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق مشق کنید.

سرمشق بالا را با قلم نی در کتابچه‌های تان مشق کنید.

درس پنجاہ و چهارم

۱۰

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمه «هنر» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می کنید، کلمه «هنر» از چند حرف تشکیل شده است؟
به نظر شما، حرف «ه» با حرف های دیگر چگونه خطاطی می شود؟

هزار پرتو از گوش آمد پدید.

فعالیت

درباره حرکت‌ها و طرز خطاطی کلمه «هنر» در جمله، با همدیگر بحث کرده؛ سپس آنرا در کتابیجه‌های تان مشق کنید.

با قلم نی سرمشق بالا را در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

یاسمن

هدف: آشنایی شاگردان با حرکت‌های کلمه «یاسمن» و طرز خطاطی آن در جمله، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

گاهی کلمه «یاسمن» را در جمله با قلم نی، روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ی» چند نوع است و چگونه خطاطی می‌شود؟

بِهَار وَ يَا سَمْنَ رَأْ كَسْمَنْ يَا

فعالیت

با در نظرداشت حرکت‌های کلمه «یاسمن» با خط نستعلیق دقت کرده؛ سپس آنرا با قلم نی در جمله روی خط کرسی خطاطی کنید و سعی نمایید تا مانند سرمشق کتاب آنرا زیبا خطاطی کنید.

سرمشق فوق را روی خط کرسی در کتابچه‌های تان چندین بار مشق و تمرین کنید.

بخش دوم

رهنمای تدریس حسن خط

درس اول

صفحه ۱

ساعت اول

زمان تدریس «دو ساعت درسی»

عنوان درس	آ
اهداف کلی	آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «آ»
اهداف آموزشی	<p>از شاگردان انتظار می‌رود تا در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند:</p> <ul style="list-style-type: none"> - طرز خطاطی و زیبایویسی حرف «آ» را با قاعده خط نستعلیق بدانند. - کلمه آب را با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی کرده بتوانند. - با طرز خطاطی حرف‌ها توسط قلم نی با خط نستعلیق علاقه مند شوند.
روش‌های تدریس	انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب، کار عملی، تمرین و تکرار.
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی، قلم پنسل، پنسل پاک، تباشير، دوات، خط کش، قط زن «قطع زن»
شیوه ارزیابی	جهت یادگیری و تحکیم درس از شاگردان در رابطه به درس چند سوال نمایید.
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تبریکی سال جدید تعلیمی، صحبت در مورد مضمون حسن خط صنف سوم و آغاز درس صنف چهارم
۵ دقیقه	پرسش‌های انگیزه‌بی متن درس گاهی حرف «الف» و «مد» «آ» را روی خط کرسی توسط قلم نی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟

مدت زمان شاگردان را به خطاطی حرف «آ» روی خط کرسی با خط نستعلیق رهنمایی کنید. ۳۵ دقیقه طریقه زیبا نویسی حرف «آ» را با خط نستعلیق به شاگردان توسط قلم نی نشان دهید. کار گروهی را نظارت نموده اصلاح کنید. برای تشویق بیشتر شاگردان کار گروهی شان را به نمایش بگذارید.	<h3>فعالیت‌های معلم</h3> <p>از شاگردان در مورد درس سوال کنید.</p>
<h3>کارخانه‌گی</h3> <p>سرمشق کلمه آب را با خط نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.</p>	

معلومات اضافی

استاد محترم: در سال‌های قبل تمام درس‌های کتب درسی صنف‌های اول، دوم و سوم مضمون حسن خط دوره اول ابتدایی برای فهم بیشتر شاگردان با خط نسخ خطاطی و تدریس شده است. لهذا پیرامون چگونه‌گی معنای انواع خط‌ها باید معلومات حاصل گردد.

۱- نسخ به معنای باطل کردن و برگردانیدن چیزی و نام یک نوع خطی است که با آن کتاب‌ها را می‌نویستند. این خط زاده چند نوع خط‌های اسلامی دیگر به نام‌های: محقق، ریحان، ثلث و توقع است.

۲- تعلیق، به معنای آویزان کردن چیزی به چیزی دیگر، یا نامه نوشتن و یاداشت کردن است. نام یک نوع خطی است که از دو نوع خط اسلامی به نام‌های رقاع و توقع گرفته شده است.

۳- نستعلیق از خط نسخ و تعلیق آمیخته ترکیب شده است. باید دانست که نستعلیق اصل نسخ است و آنرا خط دیگری ساختند و نسخ تعلیق نام نهادند.

اهل فن با گذشت سال‌ها در آن تصرفاتی نموده اند و برای آن اصول و قواعد وضع کردند، خط نستعلیق که شما با آن آشنا شده اید از جمله زیباترین خط‌های اسلامی می‌باشد. بعضی‌ها خط‌های نسخ و نستعلیق را به دو زبان رسمی کشور یعنی زبان‌های پشتو و دری نسبت می‌دهند؛ ولی باید دانست که این دو نوع خط از جمله خط‌های زبان عربی از دوره هنرهای اسلامی می‌باشد. چنانچه قرآن کریم، اخبار، مجله‌ها و کتاب‌های درسی، کتاب‌های داستان، شعارها و لوایح «خط تحریری» از این دو نوع خط به صورت گسترده در چاپ و تحریر استفاده به عمل می‌آید.

درس بیست و دوم

صفحه ۲۴

ساعت اول

زمان تدریس «دو ساعت درسی»

عنوان درس	دانا
اهداف کلی	آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمه «данا» توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی
اهداف آموزشی - دانشی - مهارتی - ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان درس به اهداف زیر دست یابند: - طرز خطاطی کلمه «دانا» را با حرکت‌های آن به صورت دقیق بدانند. - کلمه «دانا» را توسط قلم نی با خط نستعلیق خطاطی کنند. - به خطاطی کلمه‌ها توسط قلم نی با خط نستعلیق علاقه‌مند شوند.
روش‌های تدریس	انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب و کارهای عملی
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی، قلم پنسل، پنسل پاک، تباشير، دوات، خط کش، قط زن «قطع زن»
شیوه ارزیابی	جهت یادگیری و تحکیم درس از شاگردان در رابطه به درس چند سوال کنید
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، یادآوری درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید
پرسش‌های انگیزه‌بی متن درس گاهی کلمه «دانا» را روی خط کرسی با قلم نی خطاطی نموده اید؟	۵ دقیقه

مدت زمان ۳۵ دقیقه	فعالیت‌های معلم <p>کلمه «دانش» را با رعایت نمودن خط کرسی روی تخته بنویسید.</p> <p>به شاگردان هدایت دهید تا مشق رادر کتابچه‌های شان توسط قلم تمرین کنند.</p> <p>کارهای آن‌ها را زیر نظر داشته و مشق‌های شان را اصلاح نمایید.</p> <p>طریقه خطاطی کلمه «دان» را روی خط کرسی به آن‌ها توضیح دهید.</p>
-------------------------	---

کارخانه‌گی

کلمه «دان» را بادر نظرداشت خط کرسی در کتابچه‌های شان مشق و تمرین کنند.

معلومات اضافی

مراحل خوشنویسی «زیبانویسی»

مشق و تمرین دارای سه مرحله است: ۱- قلمی ۲- نظری ۳- ذهنی

۱- قلمی: نقل کردن حرف‌های کلمات سرمشق به وسیله قلم‌های مختلف

۲- نظری: دقت روی حرف‌ها و کلمه‌ها و در نظر گرفتن گردش حرکت‌های آن است که با نگاه کردن انجام می‌شود و در طبع و ذهن شاگردان اثر می‌گذارد.

۳- ذهنی: آن است که مشق کننده پس از آشنایی با قواعد خط بدون تقلید از سرمشق از ذهن خود عباراتی بنویسد و توسط آن نیروی خطی خود را سنجد.

برای شاگردان، تمرین و فراگیری زیاد لازم است، روی حرف‌ها و کلمه‌های سرمشق استاد دقت کنند و حرکت‌ها و گردش‌های آن را در نظر بگیرند، هرچند که در ابتدانا منظم بنویسند با صبر و حوصله کلمه‌ها را در حدود و اندازه سرمشق نقل و تکرار کنند. شاگردان باید تا مدتی بدون سرمشق از پیش خود چیزی نتویسند و پیوسته از شیوه و اسلوب استاد پیروی نمایند. تا مهارت مشق با کیفیت برای آن‌ها به قابلیت تبدیل شود و لازم است که قلم مشق را به اندازه درشتی خط سرمشق انتخاب کنند و از مشق کردن روی سرمشق‌های بی کیفیت و ناقص که استادانه نیست احتزار جویند.

پس از آن که خط شان نیرو گرفت گاه گاه از ذهن خود کلمه‌ها و عباراتی بنویسند و آنگاه با خط استاد و سرمشق‌های آن را مقایسه نموده و از استاد نیز نظر خواهی کنند.

شایسته است که شاگردان از رهنمایی استاد سرپیچی نکنند و به رهنمایی او اهمیت داده در همه احوال نظافت و پاکی را مرعی دارند، لوازم خوشنویسی «زیبانویسی» خود را پاک کامل و مرتب کنند، آن قدر مبالغه در نوشتن نکنند که ملول و خسته شوند و در هنگام نوشتن عجله نکنند.

استاد محترم: از نوشتن تکرار پلان راهنمای تدریس به طور جداگانه برای هر درس در این کتاب خودداری شده است. شما می‌توانید از پلان راهنمای فوق در تمام درس‌های این کتاب استفاده کنید.

یادداشت: درس‌های که در این کتاب زمانگیر باشد، می‌توانید آن را در سه ساعت درسی تدریس کنید.